

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (yhdeksäs jaosto)

18 päivänä tammikuuta 2017*

Ennakkoratkaisupyyntö — Direktiivi 2003/96/EY — Energiatuotteiden ja sähkön verotus — Verohuojennukset — Asiallinen soveltamisala — Sähköjärjestelmän yleisten kulujen kattamiseksi suoritettaviin maksuihin sovellettavat edut — 17 artikla — Energiaintensiiviset yritykset — Edut, jotka myönnetään vain valmistusteollisuuden alalla toimiville energiaintensiivisille yrityksille — Hyväksyttävyyys

Asiassa C-189/15,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Consiglio di Stato (ylin hallintotuomioistuin, Italia) on esittänyt 17.3.2015 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 24.4.2015, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Istituto di Ricovero e Cura a Carattere Scientifico (IRCCS) – Fondazione Santa Lucia

vastaa

Cassa congruaglio per il settore elettrico,

Ministero dello Sviluppo economico,

Ministero dell'Economia e delle Finanze ja

Autorità per l'energia elettrica e il gas,

2M SpA:n

osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (yhdeksäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja E. Juhász sekä tuomarit C. Vajda (esittelevä tuomari) ja C. Lycourgos,

julkisasiamies: M. Campos Sánchez-Bordona,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

- Istituto di Ricovero e Cura a Carattere Scientifico (IRCCS) – Fondazione Santa Lucia, edustajanaan G. Pellegrino, avvocato,
 - Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajinaan A. Vitale ja P. Gentili, avvocati dello Stato,
 - Euroopan komissio, asiamiehinään K. Herrmann, M. Owsiany-Hornung ja F. Tomat,
- kuultuaan julkisasiamiehen 21.4.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
- on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan yhteisön kehysten uudistamisesta 27.10.2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/96/EY (EUVL 2003, L 283, s. 51) 17 artiklan 1 kohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa kantajana on Istituto di Ricovero e Cura a Carattere Scientifico (IRCCS) – Fondazione Santa Lucia (sairaalahoitoa tarjoava tieteellinen tutkimuslaitos – Santa Lucia-säätiö, jäljempänä Fondazione) ja vastaajina Cassa conguglio per il settore elettrico (sähköalan tasauskassa, Italia), Ministero dello Sviluppo economico (taloudellisen kehityksen ministeriö, Italia), Ministero dell'Economia e delle Finanze (talous- ja valtiovarainministeriö, Italia) ja Autorità per l'energia elettrica e il gas (sähköenergiasta ja kaasusta vastaava viranomainen, Italia) ja joka koskee sitä, että Italian toimivaltaiset viranomaiset ovat kieltäytyneet myöntämästä Fondazioneille kansallisen järjestelmän mukaista verohuojennusta maksuista, jotka on suoritettava Italian sähköjärjestelmän yleisten kulujen (jäljempänä sähköjärjestelmän yleiset kulut) kattamiseksi.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Direktiivin 2003/96 johdanto-osan 9, 10 ja 11 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:
 - ”(9) Jäsenvaltioille on jätettävä tarvittava joustovara niiden kansallisiin olosuhteisiin mukautetun politiikan määrittelemistä ja täytäntöönpanoa varten.
 - (10) Jäsenvaltiot haluavat ottaa käyttöön tai säilyttää erilaisia energiatuotteiden ja sähkön veroja. Tätä varten on syytä antaa jäsenvaltioiden noudattaa yhteisön vähimmäisverotasoa ottamalla huomioon kaikki kannetut välilliset verot (arvonlisäveroa lukuun ottamatta), joita ne ovat päättäneet soveltaa.
 - (11) Energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan yhteisön kehysten täytäntöönpanon yhteydessä tehtävät verojärjestelyt ovat kunkin jäsenvaltion päätettävissä. Jäsenvaltiot voivat tältä osin päättää, etteivät ne korota yleistä kokonaisverotaakkaa. Jos ne katsovat, että tällaisen verotuksen neutraalisuusperiaatteen toteuttaminen voisi johtaa niiden verotusjärjestelmien uudistamiseen ja muuttamiseen rohkaisemalla sellaista toimintaa, joka edistää ympäristönsuojelua ja lisääntyvää työvoiman käyttämistä.”
- 4 Direktiivin 2003/96 1 artiklassa säädetään seuraavaa:
 - ”Jäsenvaltioiden on kannettava energiatuotteista ja sähköstä veroa tämän direktiivin mukaisesti.”

5 Direktiivin 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Verotasot, joita jäsenvaltioiden on sovellettava 2 artiklassa tarkoitettuihin energiatuotteisiin ja sähköön, eivät saa olla tässä direktiivissä säädettyjä vähimmäisverotasoja alempia.

2. Tässä direktiivissä ’verotasolla’ tarkoitetaan kaikkia kannettuja välillisiä veroja (arvonlisäveroa lukuun ottamatta), jotka lasketaan suoraan tai välillisesti energiatuotteiden tai sähkön määrästä kulutukseen luovutuksen ajankohtana.”

6 Mainitun direktiivin 8 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä artiklaa sovelletaan seuraaviin teollisuus- ja ammattitarkoituksiin:

--

b) kiinteästi asennettuihin moottoreihin;

c) rakennusteollisuudessa, maa- ja vesirakentamisessa sekä julkisissa rakennusurakoissa käytettäviin koneisiin ja laitteisiin;

--”

7 Saman direktiivin 11 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tässä direktiivissä ’yrittäjäkäytöllä’ tarkoitetaan käyttöä sellaisessa 2 kohdan mukaisesti määritetyssä liiketoimintayksikössä, joka itsenäisesti suorittaa missä tahansa tavaroiden luovutusta ja palvelujen tarjoamista, riippumatta tämän taloudellisen toiminnan tarkoituksesta tai tuloksesta.

Taloudellista toimintaa on kaikki tuottajan, kauppiaan tai palvelujen tarjoajan harjoittama toiminta, myös kaivos- ja maataloustoiminta sekä vapaiden ammattien harjoittamiseen kuuluva toiminta.

--

2. Tässä direktiivissä yritykseksi ei katsota yksikköä, joka on pienempi kuin sellainen yrityksen tai oikeushenkilön osa, joka hallinnollisesti muodostaa itsenäisen liiketoimintayksikön, toisin sanoen omavaraiseen toimintaan kykenevän yksikön.

--

4. Jäsenvaltiot voivat rajoittaa yrityskäyttöön sovellettavan alennetun verotason soveltamisalaa.”

8 Direktiivin 2003/96 17 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Edellyttäen, että tässä direktiivissä säädettyjä verotuksen vähimmäistasoja noudatetaan keskimäärin kunkin yrityksen osalta, jäsenvaltiot voivat soveltaa verohuojennuksia lämmitykseen sekä 8 artiklan 2 kohdan b ja c alakohdan mukaisiin tarkoituksiin käytettäviin energiatuotteisiin sekä sähköön seuraavissa tapauksissa:

a) energiantensiivisen yrityksen hyväksi

'Energiaa vaativalla yrityksellä' [oikeammin: energiaintensiivisellä yrityksellä] tarkoitetaan 11 artiklassa tarkoitettua liiketoimintayksikköä, jossa energiatuotteiden ja sähkön ostot ovat vähintään 3,0 prosenttia tuotantoarvosta tai kannettava kansallinen energiavero on vähintään 0,5 prosenttia jalostusarvosta. Jäsenvaltiot voivat soveltaa tämän määritelmän rajoissa muita tiukempia perusteita, esimerkiksi myynnin arvoa, tuotantoprosessia ja alaa koskevia määritelmiä.

--"

- 9 Kyseisen direktiivin 26 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle 5 artiklan, 14 artiklan 2 kohdan, 15 artiklan ja 17 artiklan nojalla toteutetuista toimenpiteistä.

2. Sellaiset tässä direktiivissä tarkoitetut toimenpiteet kuin verovapautukset ja veronalennukset, verojen eriyttäminen ja veronpalautukset voivat olla valtion tukea, ja siitä on niissä tapauksissa ilmoitettava komissiolle perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

Komissiolle tämän direktiivin perusteella tehdyt tiedonannot eivät vapauta jäsenvaltioita perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvelvollisuudesta."

- 10 Valmisteveroja koskevasta yleisestä järjestelmästä ja direktiivin 92/12/ETY kumoamisesta 16.12.2008 annetun neuvoston direktiivin 2008/118/EY (EUVL 2009, L 9, s. 12) 1 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Tässä direktiivissä vahvistetaan yleinen järjestelmä, joka koskee seuraavien tavaroiden (jäljempänä 'valmisteveron alaiset tavarat') kulutuksesta välittömästi tai välillisesti kannettavaa valmisteveroa:

- a) direktiivin 2003/96/EY soveltamisalaan kuuluvat energiatuotteet ja sähkö;

--

2. Jäsenvaltiot voivat erityistarkoituksissa kantaa myös muita välillisiä veroja valmisteveron alaisista tavaroista, jos nämä verot ovat valmisteveron tai arvonlisäveron perusteen määrittämistä, veron määrän laskentaa sekä verosaatavan syntymistä ja valvontaa koskevien yhteisön verosääntöjen mukaisia, verovapautuksia koskevat säännökset pois lukien."

Italian oikeus

- 11 Direktiivi 2003/96 saatettiin osaksi Italian oikeusjärjestystä 2.2.2007 annetulla asetuksella nro 26 (decreto legislativo n. 26; GURI nro 68, Supplemento ordinario, 22.3.2007).
- 12 Asetuksessa nro 83 (decreto-legge n. 83), joka annettiin 22.6.2012 (GURI nro 147, Supplemento ordinario, 26.6.2012) ja joka muunnettiin tietyin muutoksin laiksi (jäljempänä asetus nro 83/2012), säädetään maan talouskasvun kannalta kiireellisistä toimenpiteistä.

- 13 Asetuksen nro 83/2012 39 §:n otsikko on ”Sähkön ja energiatuotteiden valmisveroa koskevan järjestelmän sekä energiantensiivisille yrityksille aiheutuvien sähköjärjestelmän yleisten kulujen uudistamisen edellytykset – teollisuusalalla toimivia sähköä käyttäviä energiantensiivisiä yrityksiä koskevat erikoismaksujärjestelmät”, ja sen 1–3 momentissa säädetään seuraavaa:

”1. Talous- ja valtiovarainministeri antaa yhdessä taloudellisen kehityksen ministerin kanssa viimeistään 31.12.2012 yhden tai useamman asetuksen, joissa vahvistetaan [direktiivin 2003/96] 17 artiklan mukainen energiantensiivisten yritysten määritelmä, joka perustuu kulutuksen vähimmäistasoon liittyviin edellytyksiin ja energiakulujen yrityksen toiminnan arvoon kohdistuvaan vaikutukseen.

2. Edellä 1 momentissa mainittujen asetusten tarkoituksena on määritellä myös sähköä ja lämmityspolttoaineena käytettäviä energiatuotteita koskeva yksinkertaistettu ja oikeudenmukainen valmisteverokantajärjestelmä [direktiivissä 2003/96] säädettyjä vaatimuksia noudattaen; tällä järjestelmällä on varmistettava verotulojen säilyminen – –

3. Kuudenkymmenen päivän kuluessa 1 momentissa mainittujen asetusten antamisesta sähköenergiasta ja kaasusta vastaava viranomainen vahvistaa uudet maksut, jotka on suoritettava sähköjärjestelmän yleisten kulujen kattamiseksi, ja edellytykset niiden jakautumiselle loppukuluttajien kesken niin, että otetaan huomioon 1 momentissa tarkoitetuissa asetuksissa oleva energiantensiivisten yritysten määritelmä, ja noudattaen 2 momentissa mainittuja vaatimuksia, taloudellisen kehityksen ministerin antamien suuntaviivojen mukaisesti – –”

- 14 Energiaintensiivisten yritysten määritelmästä annettiin 5.4.2013 ministeriön asetus (decreto ministeriale – Definizione delle imprese a forte consumo di energia; GURI nro 91, 18.4.2013), jolla pantiin täytäntöön asetuksen nro 83/2012 39 §.
- 15 Tämän ministeriön asetuksen 3 §:ssä säädetään, että sähköjärjestelmän yleisten kulujen uudelleen määrittämisen tarkoituksena on ottaa käyttöön etujärjestelmä energiantensiivisten yritysten hyväksi asetuksen nro 83/2012 39 §:n 3 momentissa tarkoitettujen ministeriön antamien suuntaviivojen antamisen jälkeen. Kyseisen 3 §:n 2 momentissa säädetään, että ”sähköjärjestelmän yleisten kulujen uudelleenmäärittäminen toteutetaan sähköenergian kulutuksen ja hinnan käänteistä suhdetta noudattaen – – ja tarvittaessa myös ATECO:n [kansallinen toimialaluokitusjärjestelmä] koodien mukaisesti – –”.
- 16 Taloudellisen kehityksen ministeriön 24.7.2013 antamilla suuntaviivoilla pantiin täytäntöön asetuksen nro 83/2012 39 §:n 3 momentti ja kyseisen ministeriön asetuksen 3 §. Suuntaviivoissa annettiin sähköenergiasta ja kaasusta vastaavan viranomaisen (josta on tullut sähköenergiasta, kaasusta ja vesialasta vastaava viranomainen) tehtäväksi muun muassa määrittää uudelleen sähköjärjestelmän yleisten kulujen kattamiseksi perittävät maksut rajoittaen tällainen kyseisessä 3 §:ssä tarkoitettu etu koskemaan ainoastaan sellaisia paljon sähköä kuluttavia (energiaintensiivisiä) yrityksiä, jotka toimivat valmistusteollisuuden alalla.
- 17 Nämä suuntaviivat pantiin täytäntöön kolmella sähköenergiasta ja kaasusta vastaavan viranomaisen lokakuussa 2013 antamalla päätöksellä, joilla tosiasiaa rajoitettiin näiden etujen myöntäminen valmistusteollisuuden alalla toimiviin yrityksiin.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 18 Fondazione on sairaalahoitoa ja hoitopalveluita tuottava tieteellinen laitos, joka toimii erityisesti terveystalouden alalla. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan se on direktiivin 2003/96 11 artiklassa tarkoitettu liiketoimintayksikkö.

- 19 Vuonna 2014 Fondazione nosti Tribunale amministrativo regionale della Lombardiassa (Lombardian alueellinen hallintotuomioistuin, Italia) kanteen, jolla se vaati kumoamaan toimivaltaisten viranomaisten toimet, joilla siltä oli evätty pääsy sähköjärjestelmän yleisten kulujen kattamiseksi suoritettavien maksujen huojennusjärjestelmän piiriin. Kyseinen tuomioistuin jätti Fondazionen kanteen tutkimatta, koska sitä ei ollut nostettu määräajassa.
- 20 Valitusta käsittelevä Consiglio di Stato (ylin hallintotuomioistuin, Italia) katsoi, että Fondazionen kanne olisi pitänyt ottaa tutkittavaksi. Näin ollen se tutki asian, johon liittyi myös unionin oikeutta koskevia kysymyksiä.
- 21 Koska ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo voivansa ratkaista pääasiassa esitetyt SEUT 107 ja SEUT 108 artiklaan liittyvät kysymykset tiedustelematta asiaa unionin tuomioistuimelta, sen ennakkoratkaisupyyntö koskee erityisesti direktiivin 2003/96 17 artiklan 1 kohtaa.
- 22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, kuuluvatko sähköjärjestelmän yleisiin kuluihin liittyvät edut kyseisen 17 artiklan 1 kohdan, joka koskee verohuojennuksia, soveltamisalaan. Tästä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin selvittää, että kyseisten kulujen tarkoituksena on rahoittaa yleisen edun mukaisia tavoitteita, kuten uusiutuvien energialähteiden käyttämisen (osa A3) ja energiatehokkuuden (osa UC7) edistämistä, ydinturvallisuuteen ja alueellisiin korvauksiin liittyviä kustannuksia (osat A2 ja MCT), kansallisen rautatieyhtiön erikoistariffijärjestelmiä (osa A4), pienille sähköalan yrityksille tarkoitettuja korvauksia (osa UC4), sähköalan tutkimuksen tukemista (osa A5) sekä ”sähköbonuksen” kattamista (osa As) ja paljon sähköä kuluttaville yrityksille myönnettäviä etuja (osa Ae). Kyseisen tuomioistuimen mukaan sähköjärjestelmän yleisistä kuluista vastaavat sähkön kuluttajat, ja kulut jaetaan niiden – mukaan lukien yritykset – kesken niiden sähkölaskuista ilmenevien merkintöjen mukaisesti.
- 23 Mikäli sähköjärjestelmän yleisiin kuluihin liittyvät edut katsotaan verohuojennuksiksi, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, sallitaanko direktiivin 2003/96 17 artiklan 1 kohdassa se, että jäsenvaltiot, jotka ottavat käyttöön tällaiset tämän säännöksen mukaiset huojennukset, voivat myöntää ne ainoastaan sellaisille paljon energiaa kuluttaville yrityksille, jotka toimivat kansallisten viranomaisten määrittämillä toimialoilla, yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi.
- 24 Näissä olosuhteissa Consiglio di Stato on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Kuuluuko sellainen (pääasian oikeudenkäynnissä kyseessä olevan kaltainen) kansallinen säännös, joka yhtäältä sisältää direktiivissä esitetyn mukaisen energiaintensiivisen yrityksen määritelmän ja jossa toisaalta varataan tälle yritysten ryhmälle sähköjärjestelmän yleisten kulujen kattamiseen perittäviin maksuihin liittyviä kannustimia (mutta ei kannustimia, jotka liittyisivät energiatuotteiden ja sähkön verotukseen sinänsä), tosiasiallisesti direktiivin 2003/96 soveltamisalaan?
- 2) Onko [unionin] lainsäädäntö ja erityisesti direktiivin [2003/96] 11 ja 17 artikla esteenä sellaisille (Italian lainsäädännössä voimassa oleville ja tässä ennakkoratkaisupyyntöpäätöksessä kuvatuksi kaltaisille) lainsäädännöllisille ja hallinnollisille toimille, joilla yhtäältä pyritään luomaan edellä mainitussa 17 artiklassa tarkoitettujen energiaintensiivisten yritysten energiatuotteiden (sähkön) käyttöä koskeva etujärjestelmä ja joilla toisaalta mahdollisuus hyötyä tällaisista eduista rajoitetaan koskemaan ainoastaan niitä paljon energiaa kuluttavia yrityksiä, jotka toimivat valmistusteollisuuden alalla, ja rajataan muuta tuotannollista toimintaa harjoittavat yritykset sen ulkopuolelle?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

- 25 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuimien tiedustelea ensimmäisellä kysymyksellään, onko direktiivin 2003/96 17 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että verohuojennusten käsitteeseen kuuluvat edut, jotka myönnetään kansallisen oikeuden nojalla energiaintensiivisille yrityksille, sellaisina kuin nämä yritykset on määritelty tässä säännöksessä, pääasiassa kyseessä olevan kaltaisista maksuista, jotka on suoritettava sähköjärjestelmän yleisten kulujen kattamiseksi.
- 26 Tähän kysymykseen annettava vastaus riippuu siitä, ovatko sähköjärjestelmän yleisten kulujen kattamiseksi suoritettavat maksut luonteeltaan verotuksellisia ja tarkemmin sanottuna direktiivin 2003/96 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja välillisiä veroja.
- 27 On nimittäin niin, että yhtäältä direktiivin 17 artiklan 1 kohdassa asetetaan verohuojennusten energiatuotteisiin ja sähköön soveltamisen edellytykseksi, että mainitussa direktiivissä säädettyjä unionin vähimmäisverotasoja noudatetaan. Toisaalta direktiivin 2003/96 4 artiklan 2 kohdassa säädetään, että kyseisessä direktiivissä ”verotasolla” tarkoitetaan kaikkia kannettuja välillisiä veroja.
- 28 Italian hallitus katsoo, että sähköjärjestelmän yleisten kulujen kattamiseksi suoritettavat maksut eivät ole verotuksellisia vaan tariffiluonteisia, koska ne koostuvat sähkötariffin osista.
- 29 On kuitenkin huomautettava, että veron, tullin tai maksun luokittelu unionin oikeuden näkökulmasta kuuluu unionin tuomioistuimen tehtäviin, ja tämä määrittelee veron sen objektiivisten ominaisuuksien perusteella riippumatta sen luokittelusta kansallisessa oikeudessa (ks. tuomio 12.12.2006, *Test Claimants in the FII Group Litigation*, C-446/04, EU:C:2006:774, 107 kohta ja tuomio 24.6.2010, *P. Ferrero e C. ja General Beverage Europe*, C-338/08 ja C-339/08, EU:C:2010:364, 25 kohta).
- 30 Näin ollen on tutkittava sähköjärjestelmän yleisten kulujen kattamiseksi suoritettavien maksujen objektiiviset ominaisuudet.
- 31 Ensinnäkin on todettava, että – kuten ennakkoratkaisupyyntöä käy ilmi – sähköjärjestelmän yleisten kulujen kattamiseksi suoritettavista maksuista säädetään Italian oikeudessa ja erityisesti asetuksen nro 83/2012 39 §:n 3 momentissa.
- 32 Lisäksi sähköjärjestelmän yleisten kulujen kattamiseksi suoritettavien maksujen luokittelu veroksi edellyttää, että on olemassa velvollisuus suorittaa nämä maksut ja että mikäli tätä velvollisuutta ei noudateta, toimivaltaiset viranomaiset ryhtyvät toimiin verovelvollista vastaan, missä yhteydessä on huomattava, että välillisen veron tapauksessa henkilö, joka on oikeudellisesti velvollinen suorittamaan nämä maksut, ei ole välttämättä loppukuluttaja, jonka suoritettavaksi nämä maksut on siirretty (ks. analogisesti arvonnäisäveron osalta tuomio 14.1.2016, komissio v. Belgia, C-163/14, EU:C:2016:4, 44 kohta).
- 33 Asia näyttää olevan näin sähköjärjestelmän yleisten kulujen kattamiseksi suoritettavien maksujen osalta. Italian hallituksen esittämien huomautusten valossa vaikuttaa nimittäin siltä, että sähköverkkopalveluja käyttävillä yksiköillä on oikeudellinen velvollisuus maksaa nämä maksut sähköalan tasauskassaan. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kuitenkin vahvistettava, onko olemassa tällainen velvollisuus ja toimivaltaisten viranomaisten velvollisuus valvoa maksuvelvollisuuden noudattamista.
- 34 Toiseksi ennakkoratkaisupyyntöä käy niin ikään ilmi, että sähköjärjestelmän yleisten kulujen kattamiseksi suoritettavien maksujen tarkoituksena ei välttämättä ole rahoittaa sähkön tuottamisesta ja jakelusta aiheutuvia kustannuksia vaan yleisen edun mukaisia tavoitteita kansallisen sähköjärjestelmän puitteissa niiden jakautumisedellytysten mukaisesti, jotka viranomaiset ovat vahvistaneet taloudellisen

kehityksen ministeriön 24.7.2013 antamien suuntaviivojen sekä sähköenergiasta ja kaasusta vastaavan viranomaisen lokakuussa 2013 tekemien päätösten perusteella. Näihin tavoitteisiin kuuluvat uusiutuvien energialähteiden ja energiatehokkuuden edistäminen, ydinturvallisuus ja alueelliset korvaukset, kansallisen rautatieyhtiön erikoistariffijärjestelmät, pienille sähköalan yrityksille tarkoitetut korvaukset, sähköalan tutkimuksen tukeminen sekä ”sähköbonuksen” kattaminen ja energiantensiivisille yrityksille myönnettävät edut.

- 35 Tässä yhteydessä on todettava, että se, että sähköjärjestelmän yleisten kulujen kattamiseksi suoritettavia maksuja ei suunnata valtion yleiseen talousarvioon vaan, kuten Italian hallitus on todennut, ne maksetaan sähköalan tasauskassan tulostileille, jotta ne voidaan osoittaa erityisiin käyttötarkoituksiin tietyille toimijaryhmille, ei sellaisenaan merkitse sitä, että ne jäävät verotuksen ulkopuolelle (ks. analogisesti tuomio 15.4.2010, CIBA, C-96/08, EU:C:2010:185, 23 kohta).
- 36 Kolmanneksi on todettava erityisesti välillisistä veroista, että tällaiset maksut yleensä siirretään toimitetun tavarain tai palvelun loppukuluttajan maksettavaksi sisällyttämällä ne tälle osoitetun laskun loppusummaan (ks. vastaavasti tuomio 14.1.2016, komissio v. Belgia, C-163/14, EU:C:2016:4, 39 kohta).
- 37 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa tästä, että sähköjärjestelmän yleisistä kuluista vastaavat sähkön kuluttajat ja kulut jaetaan niiden – mukaan lukien yritykset – kesken niiden sähkölaskuista ilmenevien merkintöjen mukaisesti. Tämä vahvistetaan asetuksen nro 83/2012 39 §:n 3 momentissa, jonka mukaan näiden kulujen kattamiseksi maksettavat maksut siirretään loppukuluttajille.
- 38 Lisäksi vaikuttaa siltä, että kyseiset maksut liittyvät kulutettuun sähköön, koska 5.4.2013 annetun ministeriön asetuksen 3 §:n 2 momentin mukaan sähköjärjestelmän yleiset kulut alenevat sähkönkulutuksen kasvaessa.
- 39 Näistä syistä mainittujen kulujen kattamiseksi suoritettavia maksuja ei voida verrata veroon, joka oli kyseessä 4.6.2015 annettuun tuomioon Kernkraftwerke Lippe-Ems (C-5/14, EU:C:2015:354) johtaneessa asiassa; kyseisessä tuomiossa unionin tuomioistuin katsoi, että tätä veroa ei voitu katsoa lasketun direktiivin 2003/96 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla suoraan tai välillisesti sähkön määrän perusteella tuotteen kulutukseen luovuttamisen ajankohtana. Unionin tuomioistuin on nimittäin perustanut tämän päätelmänsä kyseisen tuomion 62 ja 63 kohdassa mainittuihin toteamuksiin, joiden mukaan mainittu vero laskettiin erityisesti sähkön tuottamiseen käytetyn ydinpolttoaineen määrän perusteella ja joiden mukaan tällä määrällä ei ollut välitöntä vaikutusta tuotetun sähkön määrään, joten tämä vero voitiin kantaa ilman, että sähköä olisi välttämättä tuotettu ja näin myöskään kulutettu.
- 40 Edellä esitettyjen toteamusten perusteella ja jollei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tarkastuksesta, joka koskee näiden toteamusten perustana olevia tosiseikkoja ja kansallisen oikeuden sääntöjä, muuta johdu, on todettava, että sähköjärjestelmän yleisten kulujen kattamiseksi suoritettavat maksut ovat direktiivin 2003/96 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja välillisiä veroja.
- 41 Lisäksi – kuten komissio on todennut kirjallisissa huomautuksissaan – siltä osin kuin sähköjärjestelmän yleisten kulujen kattamiseksi suoritettavat maksut ovat välillisiä veroja, on noudatettava unionin oikeuden mukaisia vaatimuksia, jotka koskevat sähkön kaltaisia tuotteita, joihin sovelletaan, kuten direktiivin 2008/118 1 artiklan 1 kohdasta käy ilmi, siinä vahvistettua valmisteveroa koskevaa yleistä järjestelmää.
- 42 Erityisesti on todettava, että direktiivin 2008/118 1 artiklan 2 kohdan mukaan sähköstä voidaan kantaa muuta välillistä veroa kuin mainitussa direktiivissä säädettyä valmisteveroa, jos yhtäältä tällä verolla pyritään yhteen tai useampaan erityistarkoitukseen ja jos toisaalta vero on valmisteveron tai arvonnäisäveron perusteen määrittämistä, veron määrän laskentaa sekä verosaatavan syntymistä ja valvontaa koskevien verosääntöjen mukainen, verovapautuksia koskevat säännökset pois lukien.

- 43 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tutkittava, täyttävätkö sähköjärjestelmän yleisten kulujen kattamiseksi suoritettavat maksut nämä edellytykset.
- 44 Edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2003/96 17 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että verohuojennusten käsitteeseen kuuluvat edut, jotka myönnetään kansallisen oikeuden nojalla energiaintensiivisille yrityksille, sellaisina kuin nämä yritykset on määritelty tässä säännöksessä, pääasiassa kyseessä olevan kaltaisista sähköjärjestelmän yleisten kulujen kattamiseksi suoritettavista maksuista, ellei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tarkastuksesta, joka koskee unionin tuomioistuimen antaman vastauksen perustana olevia tosiseikkoja ja kansallisen oikeuden säännöksiä, muuta johdu.

Toinen kysymys

- 45 Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko direktiivin 2003/96 17 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle säännöstölle, jossa säädetään sähkönkulutusta koskevista verohuojennuksista ainoastaan sellaisille tässä säännöksessä tarkoitetuille energiaintensiivisille yrityksille, jotka toimivat valmistusteollisuuden alalla.
- 46 Ennakkoratkaisupyyntöä todetaan, että pääasiassa kyseessä olevan kansallisen säännösten nojalla ainoastaan valmistusteollisuuden alalla toimivat niin sanotut ”energiasyöpöt” yritykset hyötyvät sähköjärjestelmän yleisten kulujen kattamiseksi suoritettavia maksuja koskevista eduista.
- 47 Direktiivin 2003/96 17 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat soveltaa verohuojennuksia sähkön kulutukseen energiaintensiivisten yritysten hyväksi edellyttäen, että tässä direktiivissä säädettyjä unionin vähimmäisverotasoja noudatetaan keskimäärin kunkin yrityksen osalta.
- 48 Tässä säännöksessä määritellään myös energiaintensiivisen yrityksen käsite, ja siinä täsmennetään, että jäsenvaltiot voivat soveltaa tämän määritelmän rajoissa muita tiukempia perusteita, esimerkiksi myynnin arvoa, tuotantoprosessia ja toimialaa koskevia määritelmiä.
- 49 Tästä seuraa, että kyseisen säännöksen mukaan jäsenvaltiot saavat rajoittaa energiaintensiivisille yrityksille myönnettävät verohuojennukset koskemaan yhtä tai useampaa teollisuudenalaa. Näin olen tämä säännös ei ole esteenä pääasiassa kyseessä olevalle kansalliselle säännöstölle, jossa sähköjärjestelmän yleisten kulujen kattamiseksi suoritettavia maksuja koskevat edut rajoitetaan koskemaan vain valmistusteollisuuden alaa.
- 50 Tätä tulkintaa tukee direktiivin 2003/96 tavoitteiden arviointi. Tämän direktiivin johdanto-osan 9 ja 11 perustelukappaleesta nimittäin käy ilmi, että direktiivillä annetaan jäsenvaltioille tietty harkintavalta kansallisiin olosuhteisiin mukautetun politiikan määrittelemisessä ja täytäntöönpanossa ja että mainitun direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä tehtävät järjestelyt ovat kunkin jäsenvaltion päätettävissä.
- 51 On kuitenkin korostettava, että se, että pääasiassa kyseessä oleva kansallinen säännöstö, jossa rajataan veroedut koskemaan yhtä teollisuudenalaa, ei ole direktiivin 2003/96 17 artiklan 1 kohdan vastainen, ei vaikuta – kuten tämän direktiivin 26 artiklan 2 kohdasta käy ilmi – siihen, onko tämä säännöstö valtiontukea. Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on kuitenkin nimenomaisesti todennut, tämä kysymys ei ole ennakkoratkaisupyyntöä kohteena.
- 52 Edellä esitetyn perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2003/96 17 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se ei ole esteenä kansalliselle säännöstölle, jossa säädetään sähkönkulutusta koskevista verohuojennuksista ainoastaan sellaisille tässä säännöksessä tarkoitetuille energiaintensiivisille yrityksille, jotka toimivat valmistusteollisuuden alalla.

Oikeudenkäyntikulut

- 53 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (yhdeksäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan yhteisön kehyksen uudistamisesta 27.10.2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/96/EY 17 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että verohuojennusten käsitteeseen kuuluvat edut, jotka myönnetään kansallisen oikeuden nojalla energiantensiivisille yrityksille, sellaisina kuin nämä yritykset on määritelty tässä säännöksessä, pääasiassa kyseessä olevan kaltaisista sähköjärjestelmän yleisten kulujen kattamiseksi suoritettavista maksuista, ellei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tarkastuksesta, joka koskee unionin tuomioistuimen antaman vastauksen perustana olevia tosiseikkoja ja kansallisen oikeuden säännöksiä, muuta johdu.**
- 2) **Direktiivin 2003/96 17 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se ei ole esteenä kansalliselle säännöstölle, jossa säädetään sähkönkulutusta koskevista verohuojennuksista ainoastaan sellaisille tässä säännöksessä tarkoitetuille energiantensiivisille yrityksille, jotka toimivat valmistusteollisuuden alalla.**

Allekirjoitukset